

25 korte werkvormen voor de Boekenkring

25 korte werkvormen voor de boekenkring is samengesteld door Vinci, een samenwerkingsverband van Oberon, Sardes en de Brede School Academie. Het complete overzicht is te vinden in de toolkit van Bibliotheek op School.

Boekensushi

(Beeld je een lopende band met boeken in die voor de leerlingen langs gaat) De leerlingen zitten in een kringachtige opstelling. Iedere leerling heeft een nieuw boek voor zich liggen. Op het signaal van de leerkracht krijgt iedereen 2 minuten om in het boek te lezen. Daarna wordt het boek doorgegeven naar de volgende leerling. Iedereen heeft nu weer een nieuw boek en leest daar opnieuw 2 minuten in. Weer doorgeven, weer lezen. Na 6 minuten heeft iedereen kennisgemaakt met 3 boeken. Is er een boek dat je helemaal wilt gaan lezen. Wie wil het gekozen boek lenen?

Boekendans

Leerlingen lopen met een boek dat ze hebben gelezen door de ruimte, er klinkt muziek. Als de leerkracht de muziek uitzet, blijven ze stilstaan en gaan ze in gesprek met de leerling die het dichtst bij staat. Ieder krijgt 2 minuten om zijn/haar boek aan de ander te promoten. Na 2 minuten gaat de muziek weer aan en gaan de leerlingen weer door elkaar lopen tot de muziek stopt. Zo worden in totaal drie rondjes 'gedanst'.

Teken de hoofdpersoon

De leerkracht geeft de leerlingen een stuk tekst uit een boek mee, waarin iets verteld wordt over het uiterlijk van de hoofdpersoon. Huiswerk: teken de hoofdpersoon en vertel of onderstreep welke aanknopingspunten je hebt gebruikt. Tijdens de boekenkring worden de tekeningen en de teksten besproken: Wie wil het boek lezen?

Chambers vragenlijst

Geef iedere leerling een lijst met de vragen van Aidan Chambers. Die lijst voor tweetal gesprekken vind je ook in de toolkit. En daarnaast vind je een lijst met dezelfde vragen plus verdiepvragen. Leerlingen interviewen elkaar over een boek dat zij gelezen hebben door telkens, om de beurt, een willekeurige vraag van de lijst te stellen. Het gesprek duurt ongeveer 10 minuten. De leerkracht loopt rond en evalueert na 10 minuten de gesprekken met de groep. (de lijsten met vragen voor tweetal gesprekken en de verdiepvragen vind je ook in de toolkit van Bibliotheek op School)

Leesbevordering en ICT

In het kader van *Skills voor de toekomst* ben ik op zoek gegaan hoe je leesbevordering kan verrijken met ICT. Eén van die programma's die je zou kunnen gebruiken, is :

Wordle Je vindt het op www.wordle.net. Het is een zogenaamde visualiser, die een plaatje maakt van een tekst. Aan het plaatje kun je zien welke woorden het meest voorkomen in een tekst. Het plaatje geeft je zo in één oogopslag een idee waar het in de tekst om draait.

Waar kan je Wordle voor gebruiken?

- Je kunt kinderen een Wordle laten maken van een personage uit een boek, ze schrijven een korte typering van een van de hoofdpersonen. In de boekenkring bespreek je samen de gemaakte Wordles.
- Je kunt kinderen ook een korte samenvatting van een boek laten maken, eventueel alleen in steekwoorden en die bespreken.
- Je kunt kinderen een Wordle laten maken van een zelf geschreven gedicht.

Boekenfilmpjes

Ook Boekenfilmpjes zou je goed kunnen gebruiken voor leesbevordering. Boekenfilmpjes maakt trailers van kinderboeken. De filmpjes stimuleren kinderen om een boek te kiezen dat ze zelf kunnen gaan lezen. Je kunt Boekenfilmpjes gebruiken om boeken te promoten. De filmpjes zijn ingedeeld in 2 leeftijdscategorieën, 6 t/m 9 jaar en 9 t/m 12 jaar, er staan ook prentenboeken op maar tot nu nog maar heel weinig. De trailers zijn ook op een USB stickje te koop, dan heb je geen last van de reclame

op YouTube. Je kunt ook QR codes kopen, die plak je op het betreffende boek zodat de kinderen, met het boek in de hand, de QR code kunnen scannen en het boek kunnen gebruiken.

Waar kan je Boekenfilmpjes voor gebruiken?

- Je kunt boekenfilmpjes gebruiken als smaakmaker voor nieuwe boeken. Vraag de kinderen bijvoorbeeld om voor de boekenkring de filmpjes te bekijken van De verschrikkelijke badmeester, De waanzinnige boomhut, Tom Groot, Max en de ontplofte vriendschap en Stijn uitvinder. In de boekenkring ga je kiezen welk boek het meest aanspreekt als voorleesboek.
- Je kunt de boekenfilmpjes ook gebruiken als inspiratiebron om zelf een boektrailer te maken.

Mentimeter

Als de kinderen in de boekenkring hun favoriete boek gaan kiezen kan je daarbij gebruik maken van Mentimeter, een gratis online app waarmee je gemakkelijk peilingen of vragenlijstjes maakt die via de smartphone of tablet in de klas te beantwoorden zijn. Mentimeter is een applicatie die je voor van alles in kan zetten bij leesbevordering.

Waar kan je Mentimeter zoal voor gebruiken?

- kiezen van een favoriet boek
- je kunt Mentimeter ook gebruiken om open vragen te stellen:
 - bijvoorbeeld een open vraag over de titel voordat je een boek gaat voorlezen.
 - laat de kinderen na het voorlezen voorspellen wat er zou kunnen gaan gebeuren
 - gebruik het om te reflecteren over wat er voorgelezen is
 - laat de kinderen zelf een open vraag bedenken.

Moovly, Picasion en Popplet

Als kinderen geïnspireerd zijn door de boekenfilmpjes, kan je ze zelf een boektrailer of een mindmap laten maken. Die kan je in de boekenkring samen bekijken en bespreken. Ik heb er een paar die voor dat doel geschikt zijn:

- Moovly
Dit is een tool waarmee kinderen gemakkelijk animated video's kunnen maken, ook wel moov genoemd. Het gebruik van de basisversie van Moovly is gratis.
- Picasion
Met Picasion kun je online animated gifs maken. Een animated gif is een bestand dat bestaat uit meerdere afbeeldingen. Door deze afbeeldingen achter elkaar te vertonen ontstaat een bewegend beeld.
Met Picasion is het ook mogelijk om kleine tekenfilmpjes te maken. Laat de kinderen met bijvoorbeeld Paint een eenvoudige tekening maken. Die slaan ze op als jpg.1. Daarna brengen ze een kleine verandering aan en slaan die afbeelding op als jpg.2 enz. Vervolgens koppelen ze de tekeningen tot een eenvoudig tekenfilmpje.
- Popplet
Popplet is een handige applicatie waarmee een eenvoudige mindmap gemaakt kan worden. Je kunt er gebruik maken van afbeeldingen en YouTube filmpjes, Je kunt de mindmap met anderen delen om samen te werken aan één map.

Padlet

Een andere goed te gebruiken applicatie is Padlet, eigenlijk een online prikbord. Je kunt er documenten, foto's en links op kwijt. Je gebruikt het voor het verzamelen van informatie. Je kunt ervoor kiezen dat iedereen de Padlet kan zien of alleen een selecte groep. Je kunt ervoor kiezen dat iedereen iets op de Padlet kwijt kan of alleen mensen die het wachtwoord kennen. Je kunt je abonneren op een Padlet zodat je een berichtje krijgt als er iets nieuws op staat. Je kunt alles wat op je Padlet staat, exporteren in de vorm van een Pdf. of een Excel file.

Waar kan je Padlet voor gebruiken?

- leeslogboek bijhouden, dat kan individueel maar ook met de hele groep
- je kunt een prikbord maken met boekentips, bijvoorbeeld
 - van de leesconsulent voor de verschillende 'bouwen' met nieuwe boeken
 - van de leerkrachten voor de leerlingen
 - tips van de bovenbouw voor groep 3
 - lievelingsboeken van de ouders, de leerkrachten of de leerlingen
- informatie over een schrijver verzamelen, *schrijver op een voetstuk* (toolkit)
De leerkracht kiest zelf tenminste een boek van deze schrijver. Tijdens de boekenkring vertelt de leerkracht iets over de schrijver. Daarna worden de gelezen boeken van de schrijver besproken. Om ook andere leerlingen bij het gesprek te betrekken legt de leerkracht verband (thema's, personages) met andere schrijvers en boeken
- top 10 (of 5) (toolkit)
Leerlingen maken in groepjes een top tien van de boeken die zij gelezen hebben. Dit wordt met de hele groep gedeeld en vervolgens wordt één gezamenlijke top 10 gemaakt. Het geeft niet als niet iedereen alle boeken kent. Leerlingen proberen elkaar te overtuigen van hun eigen voorkeuren.

Kennismaken met nieuwe boeken

Blind date met een boek

Blind date met boeken, een manier om kinderen met andere boeken in aanraking te brengen. Je pakt een heleboel boeken in met neutraal pakpapier en schrijft een aantal aanwijzingen op het boek. Bijvoorbeeld bij het boek *Maan-zaak*: speelt zich af op de maan, is er echt een moord gepleegd?, spannend, jongen in de hoofdrol. Laat de kinderen kiezen met welk boek ze een blind date aan willen gaan. Laat ze hun keuze motiveren. Na het vrije lezen, kiezen ze of ze nog eens op date willen met het betreffende boek.

Proeven aan boeken

Bouw de klas eens om tot een restaurant, leg op ieder tafelgroepje een tafelkleed. Kies van te voren een aantal bedienden uit, zij serveren aan ieder groepje een dienblad met allerlei verschillende boeken. De kinderen mogen aan de boeken 'proeven', ze bekijken de boeken en noteren welke boeken ze graag zouden willen lezen. Na 5 minuten gaat er een kookwekkertje en worden de boeken weer op de schaal gelegd. De schalen worden per groepje gewisseld en het 'proeven' begint opnieuw. Nadat de kinderen alle boeken hebben bekeken maken ze een top 3 van hun favoriete boeken. De lijstjes worden ingeleverd en ieder kind krijgt een gekozen boek.

Een boek voor jou

Leerlingen zoeken voor elkaar (in tweetallen) een boek uit de boekenkast / schoolbibliotheek. Vooraf praten ze 1 minuut met elkaar over de vraag welke boeken ieder graag leest. Je kunt daar de ping-pong werkvorm voor gebruiken. Twee kinderen zitten tegenover elkaar. De een vraagt, de ander antwoordt, de ander vraagt, de een antwoordt. (uit de toolkit)

Boekintroductie door de leerkracht

De leerkracht laat het nieuwe boek zien, vertelt er iets over en leest een aanstekelijk fragment voor. Wie het wil lezen, kan het meteen lenen. Voorwaarde is dat de leerkracht het boek heeft gelezen. (uit de toolkit)

Boekenbabbels en Why I love this book

Een andere manier om kennis te maken met nieuwe boeken vind je op de site *boekenbabbels* en de site *Why I love this book*. Je vindt er filmpjes waarin kinderen en volwassenen in 1 minuut vertellen wat ze van een boek vinden. Op de site *boekenbabbels* staat een lesbrief die als doel heeft alle mogelijkheden en vormen van vertellen en recenseren te verkennen. Je leest er hoe je kinderen kunt voorbereiden op het vertellen over boeken. Op *boekenbabbels* kun je zoeken op genre zoals jongens, meisjes, griezelig, grappig, fantasie, avontuur, dagelijks leven, makkelijk, actie, spannend, interessant. Je kunt er ook op naam zoeken. Doel van de website is een database vormen van kinderboekenrecensies voor en door kinderen.

Te gebruiken:

- Je kunt Boekenbabbels op je schoolwebsite of de site van de bibliotheek implementeren.
- Kinderen kunnen nieuwe boeken leren kennen
- Kinderen kunnen zelf boekenbabbels opnemen

Voorbeelden uit de praktijk

Favoriete boeken

Een leerkracht van groep 8 vroeg de kinderen aan het begin van het schooljaar om allemaal één of meer eigen, favoriete boeken van huis mee te brengen. Ze bleven dat schooljaar in de klas en iedereen kon er in lezen, kinderen maakten bijna automatisch 'reclame' voor hun eigen boek(en)

Lezen in het donker

Vraag de leerlingen eens om een zaklamp en een kussen mee naar school te nemen. Schuif alle tafels in het midden van de klas tegen elkaar aan, sluit de gordijnen, zet een klassiek muziekje aan op de achtergrond en ga allemaal (inclusief de leerkracht!) lekker onder de tafels, op je kussen met een zaklampje liggen lezen.

QR codes

Via de website Scan.me kan je zonder moeite, gratis, QR-codes aanmaken. Je kunt de QR codes laten verwijzen naar een website, een email adres, naar een locatie of een opdracht. Je kunt ook een QR-code maken die zodra je 'm scant meteen toegang geeft tot het wifi-netwerk.

- Je kunt de QR codes gebruiken in de leeshoek bij de kleuters, maak kaarten met een afbeelding van een prentenboek en daaronder een QR code die toegang geeft tot een digitaal prentenboek.
- Je kunt kaarten maken met QR codes die verwijzen naar een verwerkingsopdracht bij een boek. Opdrachten als:
 - o maak een mindmap over je boek,
 - o lees een stukje voor uit het boek met een deftige (boze, verdrietige) stem
 - o maak een stripverhaal van een stukje uit het boek enz.

Als kinderen een boek uit hebben mogen ze een kaart kiezen, de code scannen en de opdracht maken.

Boekenboom in de klas

Teken of schilder een grote boom en plak die op het prikbord. Bij ieder gelezen boek plakken de kinderen een blad aan de boom met de titel en schrijver van het boek en een kleine opmerking, bijvoorbeeld: spannend boek, beetje saai, geheimzinnig, lezen dit boek enz. Zo maak je zichtbaar hoeveel er gelezen wordt.

Rollenspel

Eén van de leerlingen laat zich door de groep interviewen in de rol van een personage uit een voorgelezen boek.

BELANGRIJK!

“ Zijn Mentimeter, Wordle en Padlet de Kwik, Kwek en Kwak van de 21e eeuw?”

Nee! Natuurlijk niet, het zijn hulpmiddelen waarbij steeds de vraag centraal staat of een applicatie een bijdrage levert aan je doel: kinderen enthousiast maken voor boeken en lezen!

Het allerbelangrijkste is een leerkracht of een leesconsulent die zelf passie voelt voor lezen en boeken en dat op de kinderen weet over te brengen.

Cisca van Hemert
De Boekanier
06-13617957
deboekanier@kpnmail.nl